

LUNDS
UNIVERSITET

OS i mänskliga rättigheter

Sommarolympiaden i Peking 2008

Madeleine Melinder

Mänskliga Rättigheter

Vårterminen 2008

Handledare: Rouzbeh Parsi

Abstract

The eighth of August the Olympic games in Beijing started. The Chinese regime promised to improve the human rights situation in the country if awarded the Olympic games 2008. The decision to place the games in Beijing aroused severe critique and many questioned how the International Olympic Committee could place the games in a country that so obviously violated basic human rights.

The main purpose of this essay has been to analyse what consequences the Olympic Games have given the human rights situation in China. In order to accomplish this I have studied some specific human rights, which I consider to be directly linked to the games. I found that the situation for these human rights has in fact worsened since 2001 when China was awarded the games. Finally I concluded that the International Olympic Committee should take a responsibility when choosing a country to host the Olympics.

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
Förkortningar.....	4
1 Inledning.....	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Syfte.....	6
1.3 Metod.....	7
1.3.1 Material	7
1.3.2 Avgränsning	8
2 Begreppsdiskussion	9
2.1 Mänskliga rättigheter.....	9
2.1.1 FN:s definition	11
3 Olympiska spelen	13
3.1 OS – en introduktion.....	13
3.2 De olympiska spelens historia	14
3.2.1 Olympia.....	14
3.2.2 Modern historia.....	15
3.3 Den olympiska rörelsen.....	15
3.4 Den politiska aspekten.....	16
4 Kina	18
4.1 Introduktion	18
4.2 Kina och omvärlden.....	19
4.3 Kina och FN.....	21
4.3.1 Ratifikationsläget	22

4.4	Kina och mänskliga rättigheter.....	23
5	Analys.....	27
5.1	Olympiska spelen i Peking 2008	27
5.2	OS påverkan av de mänskliga rättigheterna i Kina	27
5.2.1	Olympiaden år 2001 t.o.m. 2008	29
5.3	Den politiska aspekten.....	32
6	Slutsats/diskussion.....	35
	Referenser.....	38
	Litteratur	38
	Övrigt referensmaterial.....	39

Förkortningar

BOCOG	The Beijing Organizing Committee for the Games of the XXIX Olympiad
CAT	Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment
CCP	Chinese Communist Party
CED	Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance
CEDAW	The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women
CPD	Convention on the Rights of Persons with Disabilities
CRC	Convention on the Rights of the Child.
FN	Förenta Nationerna
ICC	International Criminal Court
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights
ICERD	The International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination
ICESCR	International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights
IF	Internationella Förbundet
IOC	International Olympic Committee
NOC	National Olympic Committee
OCOG	Organising Committee for the Olympic Games
OS	Olympiska Spelen
UNDP	United Nations Development Programme

1 Inledning

I detta inledande kapitel presenteras bakgrunden och problematiken som ligger till grund för ämnesvalet. Sedan följer syfte med frågeställning samt metod och avgränsningsavsnitt.

1.1 Bakgrund

När den kinesiska regimen i juli 2001 ansökte om värdskapet för olympiska spelen, lovade Kina den internationella olympiska kommittén och alla kritiker att förbättra situationen för de mänskliga rättigheterna om landet tilldelades OS 2008. I sin presentation sade den kinesiske delegationsledaren Wang Wei: "Vi är övertygade att OS inte bara kommer att gynna vår ekonomi men också förbättra alla sociala villkor, inklusive utbildning, vård och mänskliga rättigheter."¹ Men beslutet att placera OS 08 i Peking, Kina, väckte starka reaktioner på sina håll. Genast började det ifrågasättas hur den Internationella kommittén för de Olympiska (IOC) spelen kunde välja ett land, en diktatur, där tydliga brott mot de mänskliga rättigheterna ständigt pågår som värd för spelen. När sedan Kinas roll i Darfur blev känd och när Tibetfrågan aktualiserades exploderade protesterna. IOC drog sig in i det längsta med att besvara kritiken. De anser sig inte vara ansvariga för den politiska situationen i landet och menar på att idrott och politik inte hör ihop. Redan under de antika olympiska spelen i Grekland var idrotten ett undantag från de pågående striderna och oenigheterna. En tanke som den olympiska rörelsen än i dag försöker att leva efter. De olympiska spelen är det största internationella idrottsevenemang som idag existerar. Det stora idrottsintresset världen över medför ett enormt mediapådrag när det kommer till OS. Men det sätter även fokus på andra frågor utöver de som rör idrotten. OS i Kina 2008 har bidragit till att sätta fokus på frågor som rör de mänskliga rättigheterna. Det har även bidragit till ett större intresse av den olympiska rörelsen som sådan och vilket ansvar den har i val av värdland. Frågan som ställdes kring valet av Peking som OS-värd var om spelen skulle bidra till att legitimera en diktatur, eller om det skulle öppna upp för förändring mot demokrati och respekt för mänskliga rättigheter.

¹ Aftonbladet, *Mänskliga rättigheterna har försämrats i Kina*; <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article2991327.ab> 2008-08-12

1.2 Syfte

Den internationella kommittén för de olympiska spelen avser att hålla de olympiska spelen fria från någon politisk påverkan. På så sätt avsäger sig IOC ansvar för icke-idrottsliga händelser och situationer som kan uppstå i samband med spelen, som t.ex. brott mot mänskliga rättigheter. Men till vilken grad är det möjligt? Stora arrangemang har i princip alltid haft politisk betydelse och i vissa fall utnyttjats av politiska makthavare, särskild då det medföljer en världsomspännande mediabevakning. En politisk betydelse behöver inte vara negativ utan kan även bidra till länders utveckling och demokratisering. Men vad händer när ett förtryck sker i idrottens och i OS namn?

Min avsikt med den här uppsatsen är att undersöka huruvida de olympiska spelen har påverkat situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina. Jag anser att IOC bör se över sitt ansvarstagande om man kan dra kopplingar mellan en försämrad situation och de olympiska spelen. Jag kommer även att se över den politiska aspekten genom en historisk tillbakablick, för att bevisa att idrott och politik går hand i hand.

Min frågeställning är således; Hur har de Olympiska spelen i Peking 2008 påverkat situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina?

För att lättare kunna besvara min frågeställning har jag valt ut specifika mänskliga rättigheter vilka jag anser skall ha påverkats av de Olympiska spelen i Kina. De mänskliga rättigheterna finns både i *FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR)* samt i *FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna*. Jag har valt att se till FN:s definition av de mänskliga rättigheterna för att mer konkret kunna avgöra vilka rättigheter som påverkas. Kina har undertecknat ICCPR men ännu inte ratificerat konventionen, vilket innebär att landet inte är bunden till dess innehåll. Rättigheterna i den allmänna förklaringen ses dock som en riktlinje vilka alla FN:s medlemsstater skall respektera.

1.3 Metod

De mänskliga rättigheter jag kommer att utvärdera i min uppsats är;

”Förbud mot godtyckligt frihetsberövande”, ”yttrandefrihet” samt ”mötesfrihet”². För att kunna bedöma huruvida dessa mänskliga rättigheter har påverkats i och med, eller på grund av spelen har jag valt att titta närmare på särskilda indikatorer. Under godtyckligt frihetsberövande tittar jag närmare på det kinesiska straffet ”omskolning genom arbete”. Under yttrandefrihet och mötesfrihet granskas situationen för människorättsaktivister samt tillgången till den fria media, vilken utlovats inför OS. Tillgång till ”rättvis prövning” samt ”förbud mot tortyr”³ är mänskliga rättigheter som nämns i texten och vilka har påverkats mer indirekt av de olympiska spelen.

1.3.1 Material

Jag har främst utgått från sekundärkällor i form av litteratur, men även primärkällor i form av konventioner. För att få en så uppdaterad information som möjligt om situationen för de mänskliga rättigheter i Kina har jag främst granskat tidningsartiklar och hemsidor på Internet. Information hämtat från Internet är främst från olika hjälporganisationers hemsidor, som t.ex. Human Rights Watch och Amnesty International. Information kring situationen för mänskliga rättigheterna i Kina är till stor del hämtad från dessa organisationers rapporter. Amnesty och Human Rights Watch är oberoende organisationer vilka ständigt följer utvecklingen i Kina. Eftersom jag undersöker ett fall som pågår i detta nu har det varit relativt svårt att få tag i information i form av böcker. Jag har därför förlitat mig på rapporter vilka ger en uppdaterad bild av situationen. Jag har försökt att hålla mig kritisk till det material jag funnit, särskilt i från Internet. Information jag varit osäker på har jag kontrollerat genom att hitta liknande uppgifter från andra källor.

² FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, 1948, behandlar; *godtyckligt frihetsberövande* under artikel 9; *yttrandefrihet* under artikel 19; *mötesfrihet* under artikel 20.

³ Allmänna förklaringen; artikel 5 behandlar *tortyr*; artikel 10 *rättvis prövning*.

1.3.2 Avgränsning

På grund av begränsad tid och utrymme har jag varit tvungen att göra en del avgränsningar. Jag har t.ex. valt ett begränsat antal mänskliga rättigheter att undersöka. Framst för att jag omöjligt skulle kunna granska alla aspekter av de rättigheter som påverkats i Kina, främst för att kunna koncentrera mig på de rättigheter jag anser ha påverkats i högsta grad.

2 Begreppsdiskussion

Här nedan följer en diskussion om begreppet ”mänskliga rättigheter”. Begreppet tas upp då jag anser det vara relevant för att besvara min frågeställning. FN:s definition av begreppet diskuteras då jag under uppsatsen kommer att utgå ifrån den.

2.1 Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter är ett begrepp som kommit att bli allt vanligare i det dagliga språket och som fått ett vidsträckt tillämpningsområde. När statsminister Fredrik Reinfeldt i våras besökte Kina aviserade Reinfeldt att Sverige skulle stödja inrättandet av en gästprofessur i mänskliga rättigheter i landet. Med tanke på de oroligheter och den politiska krisen i Tibet hade kraven på att Reinfeldt skulle diskutera de mänskliga rättigheter med presidenten ytterligare ökat. Reinfeldts förslag vittnar om att de mänskliga rättigheterna inte har några nationella gränser och att begreppet blivit en allmänt accepterad ”moralisk måttstock” världen över.⁴ Vad är då mänskliga rättigheter?

“Mänskliga rättigheter betecknar de grundläggande rättigheter som är baserade på att alla människor är födda fria med lika värde och rättigheter som varje individ kan häva gentemot det allmänna”⁵.

Förhållandet mellan stat och individ regleras således av mänskliga rättigheter och föreskriver staten en rad skyldigheter. Idag vilar mänskliga rättigheter i hög grad på mellanstatliga överenskommelser vilka är reglerade inom folkrätten. Rättigheterna finns nedskrivna i internationella överenskommelser vilka har olika beteckningar beroende på vilken form av skyldigheter de innehåller. På det internationella planet är de Förenta Nationerna en huvudaktör för mänskliga rättigheter. Tron på att alla människor har vissa grundläggande

⁴ SvD, *Mänskliga rättigheter med blandade motiv*;
http://www.svd.se/kulturnoje/understrecktet/artikel_1275469.svd 2008-07-07

⁵Gunner, Göran & Namli, Elena. *Allas värde och lika rätt*. Studentlitteratur, Lund, 2005, sid. 19

rättigheter hade varit en del av arvet från upplysningen, men i och med bildandet av FN blev det även en erkänd ideologisk grund till internationell politik vilket det aldrig tidigare varit. FN:s två huvuduppdrag blev att bevara internationell fred och säkerhet samt att garantera respekten för mänskliga rättigheter.⁶ Att mänskliga rättigheter har kommit att bli ett centralt inslag inom den internationella politiken har många orsaker. Erfarenheterna från 1900-talets totalitära system, nazismen och kommunismen, liksom senare övergrepp som folkmordet i Rwanda har bidragit till att hålla frågan om de mänskliga rättigheterna levande.

Fenomenet "globalisering" är något som ofta tas upp i samband med mänskliga rättigheter. Det ökade utbudet av information via Internet och nyhetsbyråer bidrar till en bredare kunskap om andra länder och individers öden. Det har diskuterats om att globaliseringen bidragit till en känsla av att nationers och individers öden är sammankopplade, vilket resulterat i en vidare innebörd av frågor om moraliskt ansvar. Uppfattningen om rättigheter som tillkommer alla människor, oberoende av etnicitet eller nationstillhörighet, har bidragit till en nyvunnen övertygelse om ett globalt ansvar.

Föreställningen om mänskliga rättigheter är långt ifrån okontroversiell. En vanlig invändning är att formuleringar om mänskliga rättigheter har utvecklats i ett västerländskt sammanhang vilket följaktligen inte tar hänsyn till andra kulturer. Formuleringarna är även relativt moderna och präglade av upplysningens individualistiska ideal, vilka kritiker anser exkluderar kulturer och tidsepoker som inte omfattar detta ideal eller haft samma utvecklingshistoria. När så västerländska politiker kritiserar t.ex. Kinas regering för att bryta mot mänskliga rättigheter är det, enligt denna kritik, ett uttryck för etnocentrisk attityd gentemot andra samhällen och deras värderingar. Även begreppet kulturimperialism har använts som ett försvarsargument mot krav på att införa mänskliga rättigheter i ett land.⁷

⁶ Gunner, Göran & Namli, Elena. 11

⁷ Bauhn, Per. *Mänskliga rättigheter och filosofi*. Liber AB, Malmö. 2006, sid. 7

2.1.1 FN:s definition

När det kommer till mänskliga rättigheter är Förenta Nationerna (FN) den viktigaste globala aktören. Generalsekreterare Ban Ki-Moon har, liksom sin företrädare Kofi Annan sagt att försvaret för de mänskliga rättigheterna är en av FN-systemets tre övergripande uppgifter, där arbetet för säkerhet och utveckling utgör de andra två.⁸

Efter andra världskriget fanns det en växande uppfattning bland de länder som bildade FN att världssamfundet måste ta ett gemensamt ansvar för enskilda människors grundläggande rättigheter. Redan före bildandet av FN 1945 hade flera stater egna lagar om medborgarnas rättigheter gentemot den egna staten, men det fanns få internationella regler mellan flera olika stater. I FN-stadgan, som trädde i kraft den 24 oktober 1945, kan man utläsa själva syftet med organisationen och dess ändamål. Under artikel 1 (kapitel 1, punkt 3) i stadgan anges att ett av FN:s ändamål är att åstadkomma internationell samverkan bland annat ”vid befordrande och främjande av aktningen för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla utan åtskillnad med avseende på ras, kön, språk eller religion”⁹. 1945 skapades även en Kommission för mänskliga rättigheter med uppdrag att utarbeta ett internationellt regelverk.

Under åren har det inom FN utarbetats en rad dokument som behandlar de mänskliga rättigheterna. Den 10 december 1948 antog Förenta Nationernas generalförsamling *en allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna*. Dokumentet fastställer att ”alla människor är födda fria och lika värde och rättigheter”. Den allmänna förklaringen utgör idag grunden för det omfattande globala och regionala nätverk för att skydda människors rättigheter. Förklaringen innehåller 30 artiklar, vilka har utvecklats i en rad deklamationer och konventioner, och som formulerar de rättigheter och friheter som var och en är berättigad ”utan åtskillnad av något slag, såsom på grund av ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt”.¹⁰ Den allmänna förklaringen är en deklamation, detta innebär att den inte är rättsligt bindande utan snarare ett

⁸ Regeringskansliet. Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter, *FN:s arbete för mänskliga rättigheter*; http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?action=pod_show&id=5&module_instance=6&top_id=10&n_av_id=5 2008-05-05

⁹ Svenska FN-förbundet. *Förenta Nationernas stadga och stadga för den internationella domstolen*; http://www.un.dk/swedish/se_fn_pagt/se_pagt_frame.htm 2008-07-09

¹⁰ OHCHR. *Universal declaration of Human Rights*; <http://www.unhcr.ch/udhr/lang/swd.htm> 2008-07-09

uttryck för en politisk viljeriktning. Men genom åren och i enlighet med sedvanerättens princip så har förklaringens huvudprinciper kommit att ses som en riktlinje vilka alla FN:s medlemsstater skall respektera. Detta bekräftades även av 171 stater under FN:s världskonferens om de mänskliga rättigheterna i Wien 1993¹¹.

Under 1966 antogs av FN:s generalförsamling två betydelsefulla konventioner; *FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter* och *FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter*. De två FN-konventionerna från 1966, tillsammans med FN:s allmänna förklaring och de regionala konventionerna innehåller en lång rad rättigheter som bl.a. innefattar de grundläggande friheterna så som yttrandefrihet och mötesfrihet, samt rätten till skydd mot övergrepp och rätten att inte bli godtyckligt frihetsberövad.¹² Andra viktiga konventioner är inriktade på mer specifika grupper så som barn och kvinnor, eller på särskilda rättigheter, som förbud mot tortyr och rasdiskriminering.

Till skillnad från deklARATIONER, rekommendationer och förklaringar är konventioner juridiskt bindande för de stater som förbundit sig att följa dem. Det innebär, eller skall innebära att staterna har en folkrättslig förpliktelse att skydda och främja konventionsrättigheterna. För att en stat ska bli bunden av en konvention brukar den först underteckna och sedan ratificera konventionen. Undertecknandet kan ses som ett godkännande av texten medan en ratifikation förklarar staten bunden av konventionens innehåll. Det finns dock vissa förbehåll för staterna att inskränka några av fri- och rättigheterna, t.ex. yttrande- och föreningsfriheterna, genom att lämna reservationer vid ratificeringen av en konvention. Detta har lett till att allt för många länder lämnat reservationer vilket lett till att konventionerna förlorat sin innebörd. Flera konventioner är skrivna på sådant sätt att dess innebörd är öppen för egen tolkning och definition, vilket även kan urholka dess betydelse.

¹¹ Gunner, Göran & Namli, Elena. 22

¹² Regeringskansliet. Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter, *De mänskliga rättigheterna*; http://www.humanrights.gov.se/extra/pod/?module_instance=3&navid=65 2008-07-07

3 Olympiska spelen

Här följer en kort beskrivning av de Olympiska spelen, dess historia, den olympiska rörelsen samt dess politiska aspekt.

3.1 OS – en introduktion

De olympiska spelen är bland de största internationella idrottsarrangemangen i modern tid. OS, vilken är inspirerad av en antik förebild, arrangeras var fjärde år i olika städer runt om i världen. De antika olympiska spelen i Grekland hölls en gång varje *olympiad*, vilket motsvarar fyra år, från 776 f.Kr. till 393 e.Kr.¹³ De första moderna olympiska spelen arrangerades i Athen 1896 på initiativ av fransmannen Pierre de Coubertin. Det var då 14 nationer som deltog i spelen och de tävlade i sammanlagt 43 olika grenar, 245 personer var aktiva (då enbart män). 25 olympiska sommarspel har arrangerats efter det och otroligt mycket har skett. År 2004 hölls de olympiska spelen återigen i Athen, det var då 201 nationer som deltog och antalet grenar hade utökats till 301 stycken. Antalet aktiva år 2004 uppgick till 10 560 personer (år 1900 deltog kvinnor för första gången).¹⁴ Sedan år 1924 är de olympiska spelen indelade i två grupper: sommar-OS och vinter-OS. Vinter- och sommarspelen hölls till en början under samma år men har sedan 1994 arrangerats med två års mellanrum. Det olympiska programmet består i dagsläget av 35 idrotter och över 400 grenar, programmet revideras systematiskt mellan varje spel.

Flaggan och symbolen för de olympiska spelen illustrerar samhörigheten mellan de fem världsdelarna. De fem sammanflätande ringarna har färgerna blått, gult, rött, svart och grönt och representerar alla de färger som fanns i de anslutna nationernas flaggor då den olympiska symbolen introducerades 1914 av Pierre de Coubertin. Coubertin själv sade även att ringarna representerar de fem delar av världen som besegrats av Olympismen och som är villiga att

¹³Nationalencyklopedin, *Olympiska spelen*; <http://www.ne.se> 2008-04-24

¹⁴Sveriges olympiska kommitté, *Olympisk historia, Sommar-OS*; <http://www.sok.se/olympiskhistoria/sommaros.4.18ea16851076df6362280009026.html> 2008-04-28

acceptera sunda tävlingar. I dag är den olympiska rörelsens ringar, näst efter Röda Korset, världens mest kända “varumärke”.¹⁵

3.2 De olympiska spelens historia

Det förekommer många myter som behandlar de olympiska spelens uppkomst, hjälten Pelops kappkörning med kung Oinomaos är en av de mest kända. Den grekiska halvön Peloponnesos, “Pelops” skall vara uppkallad efter hjälten och vid Olympia skall det sedan hållits en tävling vart fjärde år för att högtidlighålla detta kapplopp.¹⁶

3.2.1 Olympia

Olympia var den forntida plats på nordvästra Peloponnesos i Grekland som användes för att utöva tillbedjan och andra religiösa och politiska övningar århundradena före år 1000 f.Kr.¹⁷ De olympiska spelen uppstod här och hölls en gång varje olympiad, vilket motsvarar fyra år. Spelens glanstid under antiken, ur en idrottslig synvinkel beräknas vara under åren 576-476 f.Kr.¹⁸ Den antika stadion i Olympia uppfördes omkring 300-talet f.Kr. och kunde rymma fler än 40,000 åskådare.¹⁹ Stadionloppet skall till en början ha varit den enda tävlingsgrenen, (en stadionlängd 192 meter) men de utökades allt eftersom till att omfatta; femkamp, boxning och brottning, pankration (blandning mellan boxning och brottning), kappridning och körning med två- och fyrspann. Vid de första spelen skall också den tradition av festfred som senare rådde ha stadsfästs, atleter och deras familjer skulle kunna resa till och från de olympiska spelen i säkerhet. Under kejsartiden upphörde Olympias ensamrätt till de olympiska spelen vilka då kunde säljas till andra arrangörer. År 393 lät kejsar Theodosius I förbjuda spelen så som hedniska och stänga de antika helgedomarna. Inte mycket av dåtidens Olympia finns kvar idag. Zeustemplet brändes och under 500-talet drabbades Olympia av två jordbävningar

¹⁵ Close, Paul. Askew, David and Xin, Xu. *The Beijing Olympia. The Political Economy of a Sporting Mega-Event*. Routledge, Oxon 2007. sid. 5

¹⁶Nationalencyklopedin, *Olympiska spelen*; <http://www.ne.se> 2008-04-24

¹⁷International Olympic committee, *Ancient Olympic games*; http://www.olympic.org/uk/games/ancient/history_uk.asp 2008-04-24

¹⁸ Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen*, Beijing 2008, sid. 7

och övergavs. Utgrävningarna har dock givit många fynd vilka förvaras i ett museum på platsen.²⁰

3.2.2 Modern historia

De moderna spelen eller den “moderna olympismen” lanserades 1894 av fransmannen baron Pierre de Coubertin, generalsekreterare i franska riksiddrottsförbundet. Det var på Coubertins initiativ som den Internationella Atletiska Kongressen i Paris hölls i juni 1894. Kongressen beslöt bl.a. att spelen skulle cirkulera mellan olika städer och att de skulle inrätta en Internationell Olympisk Kommitté (IOC).²¹ De första moderna olympiska spelen arrangerades i Athen 1896. Programmet omfattade brottning, cykel, friidrott, fäktning, gymnastik, simning, skytte, tennis och tyngdlyftning. (Segling och rodd inställdes på grund av för få deltagare respektive dåligt väder). Spelen blev lyckade och ett stort antal åskådare följde tävlingarna i Athens restaurerade antika stadion. År 1900 deltog kvinnor för första gången i de Olympiska spelen. Sedan 1924 är spelen indelade i två grupper: sommar-OS och vinter-OS. Till att börja med hölls både sommar- och vinterspelen samma år, men sedan 1994 hålls de med två års mellanrum efter varandra. Spelens utveckling går mot allt fler idrotter, grenar och deltagare och frågan tycks vara om de Olympiska Spelen kommer att bli för stora och för omfattande för att hålla i längden.²²

3.3 Den olympiska rörelsen

De grundläggande reglerna för hela den Olympiska rörelsen finns i den Internationella Olympiska Kommitténs Charter. Charteren innehåller de grundläggande principerna för Olympismen samt de regler och interna lagar som godkänts av den Internationella Olympiska Kommittén. I charteren finns bestämmelser för organisationen, dess funktion och de Olympiska Spelen. I charteren finns även att utläsa den Olympiska rörelsens mål;

¹⁹International Olympic committee, *Ancient Olympic games*; http://www.olympic.org/uk/games/ancient/history_uk.asp 2008-04-24

²⁰ Tomas Glanell & Robert Strömberg, *Antikens Olympiska spel. Idrottens historia i det antika Grekland*. Stockholm, Strömbergs/Brunnhages 1991, sid. 103

²¹Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen*, Beijing 2008, sid. 7

²²Nationalencyklopedin, *Olympiska spelen*; <http://www.ne.se> 2008-07-10

”Målet för den Olympiska rörelsen är att bidra till byggandet av en fredlig och bättre värld genom utbildning av ungdom genom idrott utan diskriminering av någon och i den olympiska andan, vilket kräver ömsesidig förståelse med en anda av vänskap solidaritet och ärligt spel.”²³

Chartern kan även sägas vara en förordning till den Internationella Olympiska Kommittén (IOC) som är den högsta instans för den olympiska rörelsen i allmänhet och de olympiska spelen. Utöver IOC omfattar den olympiska rörelsen de Nationella Olympiska kommittéerna (NOC), de Internationella Förbunden (IF), Organisationskommittéerna för de Olympiska Spelen (OCOG), de nationella förbunden samt de personer som tillhör dessa. Vart åttonde år äger den Olympiska Kongressen rum då representanter för kommittéerna och förbunden samlas till ett gemensamt möte. I ett land måste det finnas en nationell olympisk kommitté, NOC, som är godkänd av IOC för att ett land skall få delta i OS. Alla anmälningar skall ske genom landets NOC.²⁴

3.4 Den politiska aspekten

Det finns ingen officiell policy inom IOC som förbjuder att “blanda sport med politik”. Det närmsta man kan komma till en officiell policy är de Fundamentala principer som förekommer i den Internationella Olympiska Kommitténs Charter. 5: e principen under “fundamentala principer” lyder;

”Any form of discrimination with regard to a country or a person on grounds of race, religion, politics, gender or otherwise is incompatible with belonging to the Olympic Movement.”²⁵

²³ Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen*, Beijing 2008, sid. 13

²⁴ Ibid.

²⁵ International Olympic Committee. *Olympic Charter*. Switzerland 2007. Sid. 11 punkt 5.

Det var under Kalla kriget som ordföranden för IOC började använda uppmaningen ”blanda inte idrott och politik”, i ett försök att hålla den olympiska rörelsen fri från någon form av inblandning.²⁶ Denna uppmaning används än idag. Den Olympiska Rörelsen tar således avstånd från politisk påverkan och uttrycker en önskan om att vara autonom, även då man erkänner att hot har förekommit bl.a. i form av nationalism och rasism. Olympismen strävar efter fred och folkförståelse och den Svenska Olympiska Kommittén betonar de många olympiska kongresser, föredrag och artiklar som fokuserat på just temat “fred och internationell förståelse”²⁷. Fredstanken är hämtad från de antika olympiska spelen i Athen där det rådde festfred i samband med tävlingarna. Internationella olympiska kommittén har återupplivat det antika konceptet genom att, så långt som möjligt försöka skydda idrottsmännens intressen och sporten i allmänhet, men även genom att söka efter fredliga och diplomatiska lösningar till de konflikter som råder världen över. IOC säger sig sträva efter att; öka medvetenheten och uppmuntra politiska ledare till att agera till förmån för fred; samla unga för att framföra de olympiska idealen; skapa kontakter mellan länder i konflikt; erbjuda humanitärt stöd för länder i krig. Mer generellt vill IOC öppna upp för dialog, försoning och för möjlighet till lösning på konflikter.²⁸

²⁶ Brownell, Susan. *Beijing's games, what the Olympics mean to china*. Roman & Littlefield Publishers, INC. 2008. sid. 129

²⁷ Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen*, Beijing 2008, sid. 12

²⁸ Official website of the Olympic Movement, *History*;
http://www.olympic.org/uk/organisation/missions/truce/truce_uk.asp 2008-08-04

4 Kina

Här nedan följer en kort beskrivning av Folkrepubliken Kina. Jag tar upp sådan jag anser vara relevant för att besvara min frågeställning och därför kommer fokus ligga på Kina och dess relation med omvärlden i modern tid. Jag kommer att rikta uppmärksamheten på den tidiga relationen mellan Kina och USA vilket jag anser belyser en intressant aspekt av Kinas sätt att förhålla sig till andra länder och stormakter.

4.1 Introduktion

Kina är världens folkrikaste stat och den till ytan tredje största. Dess urgamla kultur har stor historisk betydelse och landet framstår idag som en av de främsta makterna i den moderna världen. Den mäktiga Handynastin (206 f.Kr.-220e.Kr.) har givit namn åt den största etniska gruppen i Kina, hankineserna, som utgör ca 92% av landets totala befolkning. Den resterande delen är uppdelad på 55 nationella minoritetsgrupper, som t.ex. de muslimska uighurerna i området Xinjiang. Landet gränsar till 14 stater, gränsdragningen är dock inte okontroversiell överallt. Kina räknar t.ex. ön Taiwan som en integrerad del av landet samt ett område i norra Kashmir, vilken även Pakistan och Indien gör anspråk på. Olika förhandlingar pågår även med Indien angående omtvistade gränsområden dem emellan. Kina och Ryssland skrev nyligen under ett avtal som slutgiltigt fastställer hur deras båda ländernas 430 mil långa gräns går.²⁹

Landet heter officiellt Folkrepubliken Kina vilken utropades av Mao Tse-tung år 1949 när kommunistpartiet CCP (Kinas kommunistiska parti) tog över makten från den nationalistiska Guoimjang-regimen. De besegrade nationalistpartiet tog sin tillflykt till ön Taiwan utanför Kinas kust. 1958 inleddes det "Stora Språnget" som syftade till att kollektivera lantbruket och bl.a. öka stålproduktionen. Politiken visade sig katastrofal vilken ledde en svältkatastrof med minst 20 miljoner döda. Knappt tio år senare, 1966, proklamerade Mao "kulturrevolutionen". Under kulturrevolutionen 1966-76 bedrevs en hård ideologisk

²⁹ SvD, *Rysk-Kinesisk gränsdragning klar*; http://www.svd.se/nyheter/utrikes/artikel_1477329.svd 2008-07-22

likriktning, där befolkningen uppmanades att omvandla landet till en “skola i marxism-leninism”. Borgerligt tänkande förbjöds och högre utbildning och rättsväsende stängdes ned.

Efter Mao Zedongs död 1976 ändrade den nye ledaren Deng Xiaoping kurs. Från 1978 genomfördes en politisk kursändring, som har inneburit att Kina öppnat sig mot omvärlden och gradvis genomfört en utveckling mot marknadsekonomi. Stora framgångar på exportmarknaden har gynnat Kinas industriella expansion. Landets överskott på billig arbetskraft, som varit tillgänglig både för inhemska och utländska företag, har gjort framgångarna möjliga. En stor andel av världens avancerade elektroniskprodukter tillverkas numera i Kina, även då teknologin sällan utvecklats i landet. Det blir allt tydligare att Kina öppnar upp och accepterar att delta i ett internationellt utvecklingsarbete. Det har bl.a. visat sig i relationerna med EU. Kina har t.ex. blivit medlem av det europeiska Galileo-projektet för forskning och utveckling, vilket kommer att ge Kina tillgång till avancerad satellitteknologi.³⁰

Några planer på att reformera det politiska systemet har dock inte förekommit. Kina är i praktiken en enpartistat, även om det finns åtta små partier vid sidan av kommunistpartiet. Dessa så kallade demokratiska partier utgör dock ingen opposition utan samarbetar med kommunistpartiet. Kinas nuvarande författning, som är den fjärde i ordningen sedan kommunisterna tog makten, antogs år 1982 och i vilken det fastslås att Kina är en socialistisk stat under “folkets demokratiska diktatur”, ett begrepp som definierades av Mao. År 2001 inträdde Kina i Världshandelsorganisationen, WTO. 2002 utsågs Hu Jintao till president i Kina.³¹

4.2 Kina och omvärlden

Relationen mellan Kina och omvärlden utvecklades väldigt tidigt i och med Kinas utbredande handel. Via sidenvägen och handeln över havet hade varor från Kina letat sig fram västerut genom Centralasien till det romerska och sedan det bysantinska imperiet. De tidigaste

³⁰ Sigurdson, Jon. *Kina och Indien – sagan om de två giganterna*. Utrikespolitiska Institutet. Elanders Gotab, Stockholm 2006, sid. 5

³¹ Nationalencyklopedin, *Kina*; <http://www.ne.se>. 2008-07-22

kontakterna över havet mellan Kina och andra nationer förekom troligen under Handynastin. Kinas viktigaste exportvaror var bl.a. siden och keramik, medan importen till stor del bestod av lyxvaror så som pärlor och ädelstenar.³² Under Mingdynastin (1368-1644) blomstrade inrikes- och utrikeshandeln i Kina och det var under denna period som många västerlänningar färdades till Kina, bl.a. Marco Polo.

Relationen mellan Kina och omvärlden i modern tid är dock något mer invecklad och svårbegriplig. Det övergripande utrikespolitiska målet för Kina är att bygga upp ett starkt land med en respekterad och icke ifrågasatt position som världsmakt. Genom utrikespolitiken skall den ekonomiska utvecklingen främjas och tryggas, tillväxten ses i sin tur som det fundament landets styrkeposition vilar på. Kinas behov av råvaror påverkar i allt större grad landets utrikespolitik, vilket kännetecknas av en växande kinesisk närvaro i bl.a. Afrika. Den oroliga inrikespolitiska utvecklingen har emellertid påverkat landets internationella relationer dramatiskt ett antal gånger. Redan år 1950 hamnade Kina i konflikt med USA och FN till följd av Koreakriget. Landet som blev politiskt isolerat och knöts till Sovjetunionen där ryska experter hjälpte till att bygga upp socialismen i Kina på 1950-talet. Efter Stalins död och i och med avstaliniseringen i Sovjetunionen började gamla rysk-kinesiska tvisteämnen komma upp till ytan igen. Kina ville inte underkasta sig sovjetisk dominans utan försökte självt ställa sig i spetsen för kommunismen i Tredje världen, något som fick negativa följder för de många kinesiska minoriteterna i Sydöstasien. År 1960 drog Sovjetunionen tillbaka alla sina ryska rådgivare i från Kina. Denna spricka mellan länderna har först på senare tid övervunnits.³³

Den försämrade relationen mellan Sovjetunionen och Kina och landets konflikt med USA:s gamla fiende Vietnam, bröt isen mellan Kina och USA. Det var USA:s president Richard Nixon som hade bestämt sig för att förbättra relationerna med Kina, ett beslut som välkomnades av Folkrepubliken. 1972 blev därför Nixon den första amerikanske presidenten att besöka Kina. Sovjetunionen reagerade direkt, och Nixon inbjöds till att besöka Moskva

³² Haw, G. Stephen. *Historisk guide till Kina*. Historisk media, Falun 1999. sid. 110

³³ Ibid. sid. 196.

samma år.³⁴ Kina hade många anledningar till att bjuda in USA; slutet på kulturrevolutionen närmade sig, stridslystna ryssar i norr, ett starkt Japan i öst och amerikanska krigsfartyg i söder. President Nixons besök i Kina och möte med Mao var planerat för att gynna de politiker som arrangerade mötet. Mediabevakningen var enorm, men ingen information om vad som sades under mötena kom ut till medier utöver vad som talesmannen förmedlades. Det är mycket troligt att medierna påverkade förhandlingarna mellan de två stormakterna. Publiciteten gav ett tillfälle att främja ens egenintressen. President Nixon kunde använda publiciteten för att bli omvald, medan Kina såg möjligheten att få igenom deras krav. Efter all offentlig uppmärksamhet kunde inte presidenten komma tillbaka till USA utan någon formell överenskommelse länderna emellan, Kina kunde av allt att döma lättare få igenom sin vilja.

Efter Maos död skedde många förändringar i Kina, i vissa avseenden positiva för befolkningen samtidigt som det växte ett allt större missnöje. 1989 nådde detta missnöje en kulmen. Efter massakern på Himmelska fridens torg isolerades Kina på nytt av omvärlden.³⁵ Landets ekonomiska betydelse har emellertid varit viktigt för västvärlden, mer så än för mänskliga rättigheter, och de diplomatiska förbindelserna återupptogs några år senare. Västerländerna har visserligen fortsatt att kritisera Kina för bristande respekt för mänskliga rättigheter och ett återkommande problem i Kinas internationella relationer utgörs av ockupationen av Tibet. Situationen av Tibet har förblivit laddat och återigen uppmärksammat i och med demonstranterna i samband med OS.

4.3 Kina och FN

Förenta Nationerna är en sammanslutning av 192 stater som grundades år 1945 som en efterträdare till Nationernas Förbund. Nästan alla världens länder är medlemmar i FN. Kina, som var med vid grundandet av FN, sitter även i FN:s säkerhetsråd som en av de fem permanenta medlemmarna. År 1971 övertog Folkrepubliken Kinas plats i FN, som tidigare innehades av regimen på Taiwan. Som medlem i rådet har Kina rätt att lägga in veto i frågor

³⁴ Moore, Phoebe. *Pettiford, Lloyd. Foreign policies of the major powers: politics and diplomacy since World War II. Vol. III, China and Japan.* Series; Tauris guide to international relations. London 2007

³⁵ Haw, G. Stephen. 204

som direkt eller indirekt rör Kina. Landets roll inom världspolitiken är därmed väldigt stor. Vetorätten är ett mycket omdiskuterat ämne där man bl.a. ifrågasätter ländernas möjlighet att använda rätten endast för sin egen vinning. Huruvida Kina missbrukar sin makt har blivit en aktuell fråga i och med den pågående konflikten i Darfur. Uppgifter om att Kina militärt stödjer Sudans regering, trots att det strider mot FN:s vapenembargo, har nyligen avslöjats av den London-baserade Amnesty International.³⁶ Kina blockerade även nyligen ett beslut i FN:s säkerhetsråd genom att, med sin vetorätt, rösta emot förslaget om sanktioner mot regeringen i det våldsdrabbade Zimbabwe. Av säkerhetsrådets medlemmar röstade nio länder för sanktionerna, medan Kina och Ryssland var två av de fem länder som röstade emot förslaget.³⁷

En av FN:s viktigaste uppgifter är som sagt att försvara de mänskliga rättigheterna. FN har sju internationella kärnkonventioner för de mänskliga rättigheterna. Därtill har två tillkommit som ännu inte trätt i kraft. Ett land som ratificerar en konvention åtar sig därefter att med några års mellanrum lämna skriftliga rapporter om efterlevnaden av den berörda konventionen. Rapporten överlämnas till den FN-kommitté som granskar efterlevnaden. Kommittéerna kan i sin tur kritisera landet i fråga om de inte följer konventionen, för att också föreslå vilka åtgärder regeringen bör vidta för att bättre skydda mänskliga rättigheter.

4.3.1 Ratifikationsläget

Kina har i dagsläget ratificerat fem av FN:s centrala konventioner för mänskliga rättigheter;

1. Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ICESCR);
2. Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (ICERD);
3. Konventionen om avskaffande av alla slags diskriminering av kvinnor (CEDAW), dock inte dess fakultativa protokoll om enskild klagorätt;
4. Konventionen om barns rättigheter (CRC), inklusive dess fakultativa protokoll om handel med barn och protokoll om barn i väpnade konflikter;

³⁶ BBC NEWS, *China's dilemma over Darfur*; <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7242725.stm> 2008-07-24

³⁷ Sveriges Radio, *Veto stoppar sanktioner mot Zimbabwe*; <http://www.sr.se/ekot/artikel.asp?artikel=2189084> 2008-07-24

5. Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT), men inte dess fakultativa protokoll om förebyggande av tortyr. Kina har dock lämnat reservationer till samtliga ratificerade konventioner.

1998 undertecknade Kina konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (ICCPR), men har ännu inte ratificerat konventionen och något tidsplan för ratifikation finns inte. Skulle Kina godkänna konventionen skulle det behövas omfattande reformer i dess nuvarande lagstiftningen för att kunna leva upp till konventionens förpliktelser. I fråga om de två konventioner som under 2007 öppnades för undertecknande, så har Kina undertecknat konventionen om funktionshindrade personers rättigheter (CPD), men inte konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnande (CED).³⁸

4.4 Kina och mänskliga rättigheter

I maj 2006 valdes Kina in i FN:s råd för mänskliga rättigheter, vilken ersätter den gamla Kommissionen för mänskliga rättigheter. FN:s råd skall främja universell respekt för de mänskliga rättigheterna och behandla de situationer där de rättigheterna kränks, samt ge rekommendationer till FN:s medlemsländer. Kinas mandat sträcker sig över tre år. Under Kinas år i rådet har landet bl.a. argumenterat för att begränsa möjligheterna för företrädare för det civila samhället och enskilda organisationer att närvara vid rådets möten.³⁹ Vid valet av medlemmar i rådet skall särskild vikt fästas vid huruvida kandidaterna bidragit till att främja och respektera de mänskliga rättigheterna. Hur ser då situationen ut för mänskliga rättigheter i Kina?

Kina är i dag en enpartistat där fria val saknas och där politisk opposition inte är tillåten. Yttrandefriheten, pressfriheten, organisationsfriheten och religionsfriheten är starkt begränsade. Det har dock skett förbättringar på vissa områden inom landet. Många kineser

³⁸ UNCHR, Status by country; <http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/newhvstatusbycountry?OpenView&Start=1&Count=250&Expand=36#36> 2008-07-24

³⁹ Utrikesdepartementet, rapport, *Mänskliga rättigheter i Kina 2007*, http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/document/?action_show_document.558.=1&instance=1 2008-07-15

lever idag ett friare liv med bättre ekonomiska resurser än för trettio år sedan och människors handlingsutrymme inom den privata sfären har vidgats avsevärt. Enligt UNDP, FN:s biståndsprogram, så har Kina under 1990-talet lyft miljoners människor ur fattigdom och kan nå målet att halvera fattigdomen i landet till år 2015. Skillnaderna är dock fortfarande stora mellan de rika kustregionerna och de fattiga inlandsområdena vilket skapar oroligheter och demonstrationer. Sedan år 2004 står det inskrivet i den kinesiska konstitutionen att staten ska skydda medborgarnas mänskliga rättigheter. Vid årets partikongress inkluderades även en skrivning om mänskliga rättigheter i kommunistpartiets stadgar. Rättsväsendet reformeras kontinuerligt, och en stor mängd nya lagar har antagits. President Hu Jintao uppmärksammade vikten av rättsstatsprinciper i den politiska rapporten till partikongressen. Trots detta är grundläggande mänskliga rättigheter fortsatt kringskurna, öppen kritik av regering och parti tillåts inte och en utbredd korruption begränsar möjligheterna för utveckling.⁴⁰ Här nedan följer en kort beskrivning av särskilda områden där de mänskliga rättigheterna dagligen kränks;

Kina är det land som sticker ut mest vad beträffar antalet avrättningar. Men det är svårt att avgöra exakt hur många avrättningar som verkställs varje år, då de kinesiska myndigheterna behandlar statistik kring dödsstraffet som en statshemlighet. Amnesty International beräknar att minst 1 860 personer dömdes till döden under 2007 och att minst 470 avrättades. Kinesiska experter skall ha uppskattat att det skedde närmare 8000 avrättningar under 2007. Cirka 70 olika brott är belagda med dödsstraff i Kina, bland annat ekonomiska och drogrelaterade brott. Rättvisa och ordentliga rättegångar är ovanliga vid dödsdomar och tortyr är en vanlig metod att ta vid för att få fram ett erkännande. Den 1 januari 2007 genomförde Kina en viktig reform i lagen om dödsstraffet genom att återge Högsta folkdomstolen ansvaret för prövning av alla dödsdomar. I juni samma år meddelade en tjänsteman vid Högsta folkdomstolen att avrättningarna minskat med 10 procent jämfört med samma period 2006. Men då inga uppgifter eller siffror offentliggjorts är det svårt att avgöra huruvida detta stämmer.⁴¹

⁴⁰ Utrikesdepartementet, rapport, *Mänskliga rättigheter i Kina 2007*, http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/document/?action_show_document.558.=1&instance=1 2008-07-15

⁴¹ Amnesty International, *OS i Peking 2008*; <http://www2.amnesty.se/beijing2008.nsf/start> 2008-07-31

Tortyr är enligt kinesisk lag förbjuden. Kinesisk definition av tortyr omfattar endast fysiskt våld och inte, som FN:s tortyrkonvention, psykisk tortyr som till exempel hot och verbala övergrepp. I slutet av år 2005 kunde FN:s specialrapportör för tortyr konstatera att bruket av tortyr är utbrett i landet och vanligt förekommande vid förhör, i häkten och i fängelser, trots dess förbud i kinesisk lag.

Frihetsberövande utan rättegång förekommer i stor utsträckning i Kina och tros ha ökat under de senaste åren. Genom frihetsberövande kan myndigheterna "förändra" eller "sopa undan" de personer de anser vara olämpliga genom att sätta dem i arbete. Till exempel skickas Falun Gongmedlemmar, aktivister och prostituerade utan rättegång till så kallade arbetsläger där "omskolning" sker.⁴²

Ända sedan Internet först introducerades i Kina har den kinesiska regeringen försökt att kontrollera dess innehåll och censurera information regeringen bedömer som känslig. Experter menar att Kinas internetfiltrering, "Great Firewall of China", är det mest omfattande och mest avancerade som existerar i världen i dag. Kinas tusentals "internetpolis" övervakar nätet och de personer som förmedlar "opassande" information grips och riskerar olika typer av bestraffning. Många webbplatser och politiska grupper är bannlysta och flera ord och fraser granskas som till exempel "mänskliga rättigheter" och "demokrati".⁴³

Kinesiska arbetstagare är fortfarande förbjudna till att organisera oberoende fackföreningar. Regeringen kontrollerar den gemensamma föreningen "All-China Federation of Trade Unions" (ACFTU) vilken regeringen anser är tillräckligt för att skydda arbetarnas rättigheter. Detta har lett till ett ökande antal arbetstagare som börjat demonstrera, de protesterar mot bl.a. påtvingad och oavlönad övertid och obetalda löner. Protesterna slås ofta ned och arbetstagarna utsätts för våld.

⁴² Regeringskansliet. Utrikesdepartementets rapport; *Mänskliga rättigheter i Kina 2007*, http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/document/?action_show_document.558.=1&instance=1 2008-07-15

⁴³ Amnesty International, *OS i Peking 2008, Yttrandefrihet*; <http://www2.amnesty.se/beijing2008.nsf/start> 2008-08-04

Bristen på barn och kvinnors rättigheter förblir ett stort problem i Kina. Könsbaserat våld och diskriminering fortsätter och flera tusentals barn mellan åldrarna 12 till 16 arbetar ute på jordbruk eller i fabriker.

De muslimska grupperna i Xinjiang provinsen, liksom andra minoriteter i Kina, är särskilt hårt utsatta i landet, då myndigheterna har skärpt kontrollen av religion, kultur och av politiska manifestationer. Efter terroristattacker den 11 september 2001 har många muslimska grupper bevakats och utpekats som terrorister av den kinesiska regeringen.⁴⁴

⁴⁴ Human Rights Watch, *World Report 2008, Events of 2007*, China, sid. 265

5 Analys

I detta kapitel kommer jag att försöka besvara min frågeställning genom att undersöka huruvida situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina har förändrats. Jag ämnar göra detta genom att granska särskilda mänskliga rättigheter under FN:s definition, vilka direkt eller indirekt påverkats av Olympiaden i Kina. För att utvärdera eventuella förändringar tittar jag närmare på specifika fall och indikatorer. Här behandlas även den politiska aspekten av de Olympiska spelen.

5.1 Olympiska spelen i Peking 2008

De olympiska sommarspelen i Peking 2008 blir de 29:e (XXIX) olympiska spelen och kommer att pågå mellan den 8:e tom den 24:e augusti. Sammanlagt kommer 302 spel i 28 olika sporter att hållas under dessa dagar. Spelets motto är "One World, One Dream" och logotypen för spelen i Peking är "Dancing Beijing".⁴⁵ Men de olympiska spelen i Peking handlar om så mycket mer än bara sport för kineserna. Det kommer inte bara att bli det största internationella evenemang som hållits på kinesisk mark, utan det skall även bli den symboliska festen som markerar landets återinträde på världsscenen.

5.2 OS påverkan av de mänskliga rättigheterna i Kina

Innan Peking år 2001 tilldelades värdskapet för OS -08 lovade den kinesiska regimen att OS-värdskapet skulle hjälpa till att stärka utvecklingen av mänskliga rättigheter i landet. Dessa uttalanden upprepades av ordföranden för Internationella olympiska kommittén (IOC) och återspeglas i OS-stadgans anda. Det fanns en enorm förhoppning ifrån omvärlden om att OS, och den uppmärksamhet OS för med sig, skulle leda till en förbättring av situationen och en minskning av kränkandet av de mänskliga rättigheter i Kina. Men trots en enorm mediabevakning och tryck från omvärlden, så har situationen för mänskliga rättigheter gått bakåt i flera avseenden. Människorättsorganisationerna Amnesty International och Human

⁴⁵The Official Website of the Beijing 2008 Olympic Games; <http://en.beijing2008.cn/> 2008-04-25

Rights Watch har under åren rapporterat om situationen i landet och varnat för den negativa trend som blivit allt tydligare. Amnesty International har även ställt återkommande krav på att Internationella olympiska kommittén (IOC) tar ett större ansvar, och hänvisar till OS-stadgans formuleringar. Enligt stadgan skall Kina, som värd för OS, verka för ett fredligt samhälle med respekt för människans värde. Mycket tyder dock på att OS istället används som en ursäkt för att begå de övergrepp som nu sker i ett försök att ”städa upp” inför spelen i augusti. Det har blivit vanligare att ”olämpliga personer” och politiska aktivister fängslas och torteras utan någon rättvis rättegång.

Trycket mot medier är hårt i Kina, men under hösten 2007 visade Amnesty International på positiva framsteg. De framhöll en större frihet för utländska journalister samt en OS-relaterad regel vilket tillåter utländska journalister att intervjuar kinesiska medborgare. Men i sin rapport från våren 2008 visar Amnesty att journalister fortfarande hindras från att rapportera om, för regimen, känsliga ämnen.⁴⁶ Internationella olympiska kommittén har tidigare varit väldigt tystlåten när det kommer till ämnet, men har nu uttalat sig om bråket kring fritt internet under OS. Gunilla Lindberg, vice ordförande i IOC och generalsekreterare i Svenska olympiska kommittén (SOK), förklarade att man inte accepterar att Kina blockerar internetsajter och att det skall råda pressfrihet och full tillgång till internet under OS, vilket utlovats av Kina. Lindberg framhåller att kravet på pressfrihet och tillgång till internet faktiskt finns med i det 300-sidiga kontrakt, Host City Contract, som IOC skrivit tillsammans med de kinesiska värdarna. Den 2 augusti kunde IOC meddela att de, tillsammans med de kinesiska organisatörerna (BOCOG) hade kommit överens om att Kina skall häva alla internetrestriktioner under de Olympiska spelen. Samma dag öppnades tillgången till ett antal blockerade sajter, bl.a. Amnesty Internationals hemsida. Men det var sidor som förblev blockerade, som t.ex. den andliga rörelsen Falungongs hemsida.⁴⁷

⁴⁶Nationalencyklopedin, Olympiska spelen; <http://www.ne.se> 2008-07-11

⁴⁷ Svenska Dagbladet. *Censuren av nätet hävd. Gunilla Lindberg: Internet kommer att fungera som vid tidigare spel.* Sport 31, lördag 2 augusti 2008.

5.2.1 Olympiaden år 2001 t.o.m. 2008

Nedan följer en beskrivning av de brott mot mänskliga rättigheter, vilka indirekt eller direkt, kan påvisa en koppling till de olympiska spelen. De mänskliga rättigheterna som berörs är; Godtyckligt frihetsberövande; Yttrandefrihet; och Mötesfrihet. Dessa mänskliga rättigheterna räknas till de grundläggande rättigheterna och påträffas både i den *Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheterna* samt i den *allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna*. Förbud mot tortyr och tillgång till rättvisprövning berörs även om än mer indirekt. För att avgöra huruvida dessa mänskliga rättigheter är berörda granskas specifika fall och särskilda indikatorer så som; ”Omskolning genom arbete”, ”Människorätsaktivister”, samt ”tillgång till fria media”.

Godtyckliga frihetsberövanden är ett område som har direkt koppling till de Olympiska spelen. Kina vill under OS i augusti visa upp ett stabilt, mäktigt och modernt land, därför håller myndigheterna på att ”rensa bort” störande beteenden och sådant som inte passar in i den ramen. Polismyndigheterna i Peking har offentligt sagt att man kommer att tillämpa ”omskolning genom arbete” i större omfattning för att ”förbättra” staden inför OS.⁴⁸ Omskolning genom arbete har använts som straff i Kina sedan 50-talet. Ofta gäller det personer som har begått mindre brott, tiggare, missbrukare eller prostituerade, men det används också för de personer som vågar kritisera myndigheterna eller regeringen. Omskolning genom arbete står helt utanför rättssystemet, en lokalpolis kan döma personer till omskolningsläger utan åtal eller rättegång och utan juridiskt ombud. Strafftiden varierar mellan några månader och upp till tre år. Bland störande beteenden som myndigheterna hänvisar till kan nämnas spridande av flygblad, affärsverksamhet utan tillstånd och lösdriveri. Vaga formuleringar av begreppet gör det möjligt för myndigheterna att även gripa dem som t.ex. deltar i fredliga protestaktioner. Det finns uppgifter om att det förekommer tortyr och annan omänsklig behandling inom dessa omskolningslägren.⁴⁹ 2003 dömdes Huang Xiaojin i en hemlig rättegång till fem års fängelse för ”omstörtande verksamhet.” I domstolens beslut

⁴⁸ Amnesty International, *China: The Olympics Countdown - Failing to keep human rights promises*. 2006, sid. 8

⁴⁹ Dagens Nyheter, Snabbguide: *Mänskliga rättigheter i Kina*; <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=3184> 2008-07-29

står det att Huang vid ett par tillfällen delat ut broschyrer med titlar som ”skapa ett fritt och demokratiskt Kina” och ”Avsluta kommunistpartiets diktatoriska styre!”. Huangs bror var den enda personen som kände till gripandet, men polisen hotade brodern och sade att de skulle krossa hans affärsverksamhet om han berättade något. Huang torterades i häktet, övergreppen började direkt efter det att han greps. Huang har bl.a. beskrivit hur polisen placerade en plastpåse över hans huvud så att han trodde att han skulle kvävas, och hur han blev fastbunden till en metallstol där han tre dagar i sträck fick sitta, uträtta sina behov och bli misshandlad.⁵⁰

Media har uppmärksammat flera fall av förföljelse och fängslande av människorättsaktivister i Kina. Kinesiska människorättsaktivister blir allt mer självsäkra och lyckats bättre med att dokumentera och anmäla missförhållande inom landet. I och med OS har protesterna blivit allt fler och starkare. Den kinesiska säkerhetspolisen, Ministry of Public Security, har låtit meddela att det under 2005 förekom 87 000 protester, demonstrationer och andra samhällsstörningar. Det är en ökning av 6,6 procent i jämförelse med år 2004 och 50 procent mer än år 2003⁵¹. Myndigheterna, vilka aldrig har tolererat oberoende kontrollanter av mänskliga rättigheter, har svarat med trakasserier, bortföranden och långa fängelsestraff. Ett av många exempel är Yan Chunlin, som arresterades i juli 2007. Chaulin dömdes för ”omstörtning” för att han hjälpt till att organisera en namninsamling med titeln “We want human rights, not the Olympics.”⁵² Människorättsaktivisten Ye Guozhu avtjänar idag ett fyraårigt fängelsestraff efter att ha anhållit om myndigheternas tillstånd att ordna en fredlig offentlig demonstration, till förmån för de familjer som förlorat sina egendomar i samband med nybyggnationerna inför OS. Ye Guozhu dömdes för att ha ”muckat gräl och anstiftat bråk” till fyra års fängelse. Det har nyligen tillkommit information om att Ye Guozhu blivit torterad under sin tid i häktet.⁵³ Enligt Jiang Yu, talesperson för Kinas utrikesministerium, så

⁵⁰ Svenska Dagbladet, Ola Wong, ”*Inte ens min far visste att jag fängslades*”. Utrikes 16. Söndag 13 april 2008

⁵¹ Amnesty International, *OS i Peking 2008, yttrandefrihet*; <http://www2.amnesty.se/beijing2008.nsf/start> 2008-08-12

⁵² Human Rights Watch, *World Report 2008, Events of 2007*, China, sid. 264

⁵³ Amnesty International, *China: The Olympics Countdown - Failing to keep human rights promises*. 2006, sid. 10

har förberedelserna inför OS tvingat 6 000 familjer att flytta mellan åren 2002 och 2007. Inofficiellt uppskattas siffran för antalet tvångsavhysningar vara mycket högre.⁵⁴

Ett av myndigheternas konkreta löften från år 2001 var att det skulle råda total frihet för media under OS i Peking. Den Olympiska kommittén i Peking stödde detta beslut; ”Vi kommer att ge medierna fullständig frihet att rapportera då de kommer till Kina. Vi är säkra på att om spelen kommer till Kina gynnar det inte bara vår ekonomi utan stärker också alla sociala förhållanden, till exempel utbildning, hälsovård och mänskliga rättigheter”⁵⁵, sade Wang Wei, generalsekreterare i Pekings olympiska kommitté, till China Daily år 2001. Myndigheterna har infört tillfälliga regler (från januari 2007 t.o.m. 17 oktober 2008) för utländska journalister vilket tillåter dem att lättare resa runt i landet utan att behöva söka särskilt tillstånd. Även då utländska journalister inte har fått den fulla frihet som utlovades har inhemska media en mycket svårare situation. Myndigheterna har skärpt kontrollen av media inom Kina vilket drabbar både journalister och privatpersoner. Hundratals utländska hemsidor blockeras och ett stort antal kinesiska hemsidor har stängts ned det senaste året. Inför OS har regeringen utökat sina kriterier för censurering av internet till att omfatta bl.a. information om massakern på Himmelska fridens torg 1989 och religiösa rörelsen Falungong. All information som anses vara känslig för regeringen eller landet censureras. Propagandaministeriet utfärdar publiceringsregler och listor med förbjudna ämnen. Officiella rapporter vittnar om att 18 000 individuella bloggar och hemsidor har blockerats av regeringen sedan april 2007. Olika medel för att filtrera eller eliminera internet på ”känslig information” ökade markant under förra året.⁵⁶ Samtidigt sitter ett stort antal webbskribenter fängslade för sina verksamheter på nätet. Enligt organisationen *Reportrar utan gränser* sitter drygt 30 kinesiska journalister och ett 50-tal internetanvändare i dag fängslade, på grund av sin yrkesutövning.⁵⁷

⁵⁴ Amnesty International, *OS i Peking 2008, yttrandefrihet*; <http://www2.amnesty.se/beijing2008.nsf/start> 2008-08-12

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Human Rights Watch, *World Report 2008, Events of 2007, China*, sid. 261

⁵⁷ Dagens Nyheter. *Snabb guide: OS och politik genom historien*; <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=3184> 2008-07-29

5.3 Den politiska aspekten

Den internationella olympiska kommittén menar att de olympiska spelen inte är "the place to take political nor religious stances".⁵⁸ Efter ett tal som hölls av Tibets Kommunistiska Parti under fackelstafettens etapp i Lhasa, uppmanade IOK Kina att "inte blanda idrott med politik". IOK var noga med att påpeka att de beklagar att politiska uttalanden hölls i samband med stafetten och att IOK skrivit till BOCOG för att påminna dem om behovet att skilja sport i från politik.⁵⁹ Men IOK har själva påstått att Kina kommer att förbättras på grund av OS och försvarar på så sätt att landet tilldelades spelen. Om det var IOK:s syfte, att landet Kina skulle förbättras, så låter det inte som ett idrottsligt sådant, och hur kan man då säga att idrott och politik är skilda? Även de Olympiska spelens historia visar på en tydlig koppling mellan idrotten och politiken, nedan följer några exempel;

År 1920 då OS hölls i Antwerpen, tilläts inte centralmakterna som besegrats i första världskriget att delta i spelen. Tyskland var heller inte välkommen till följande OS 1924 i Paris. Men tolv år senare anordnades de olympiska spelen i Berlin. Nazisterna hade tre år tidigare kommit till makten. Hitler skall ha tvekat till att hålla i spelen men lät sig övertygas av propagandaministern Joseph Goebbels, som påpekade möjligheten att utnyttja OS till att framföra nazismens ideologi. Spelen blev en publiksuccé och arrangörerna lyckades förmedla en bild av den nya tyska regimen som välorganiserad, kompetent och modern till omvärlden. Nazisternas rasistiska ideologi var inte okänd, omvärlden valde trots allt att delta i tillställningen. Internationella olympiska kommittén såg till att judiska idrottare fick delta i tävlingarna, vilket sågs som en seger, ett par judiska idrottsmän själva valde att utebli.

Under OS i Mexico 1968 blev två amerikanska idrottsmän hemskickade efter att gjort, vad som kom att bli kallad "svarta panterhälsningen" vid en prisutdelning. Svarta panterpartiet var ett revolutionärt, nationalistiskt parti för svarta amerikaner. De båda idrottsmännen var i

⁵⁸ Official website of the Olympic movement;
http://www.olympic.org/uk/news/olympic_news/full_story_uk.asp?id=2535 2008-08-03

⁵⁹ Reuters, *IOC tells China to stop mixing politics and sport*;
<http://www.reuters.com/article/olympicsNews/idUSPEK29455220080625> 2008-07-24

själva verket inte särskilt radikala, utan ville främst skapa uppmärksamhet på fattigdomen bland USA:s svarta.

Den 5 september 1976 klättrade åtta män över stängslet till OS-byn i München. Männerna var medlemmar i den palestinska terrorgruppen Svart september. De lyckades ta sig in i den israeliska truppens förläggning och tog en grupp med israeliska idrottsmän som gisslan. De krävde att 200 palestinska flyktingar skulle frigges annars skulle gisslan skjutas. Fritagningsförsöket misslyckades och ett dygn senare var elva israeliska idrottsmän och ledare döda, samt en tysk polis. Spelen avbröts i 36 timmar, för att sedan återupptas som en protest mot terrordådet, men den västtyska regeringen hamnade i en mycket svår situation då de inte kunnat garantera säkerheten för de israeliska idrottsmännen. Efter attacken sade en palestinsk talesman att ”sporten är den moderna religionen i den västerländska världen; Så vi beslutade oss för att använda de Olympiska spelen, den mest heliga ceremonin i denna religion, för att få världen att lyssna till oss”.⁶⁰

Sydafrika och Rhodesia, som inte tilläts delta i OS i München 1972 pga. sin apartheidpolitik, var inte heller välkomna till OS i Montreal 1976. 22 afrikanska länder bojkottade då spelen eftersom Nya Zeeland tilläts tävla, trots att landets rugbylag ”All Blacks” genomförde en turné i apartheidregimens Sydafrika. Dessutom tilläts inte Taiwan att tävla under sitt namn Republiken Kina efter påtryckningar från Kina. Det slutade med att både Kina och Taiwan avstod spelen på grund av striderna kring vem som egentligen skulle representera Kina. År 1980, då OS hölls i Moskva bojkottade USA samt 64 andra länder spelen p.g.a. Sovjets inmarsch i Afghanistan. USA:s president Jimmy Carter hade ställt Sovjetunionen inför ett ultimatum: om landets militär inte drog sig ur Afghanistan före ett specifikt datum skulle amerikanerna inte delta i OS i Moskva. Kravet hörsammades inte och den omfattande bojkotten var ett faktum. Som svar på väst bojkott uteblev Sovjet och 14 östländer från OS i Los Angeles 1984.

⁶⁰ Close, Paul. Askew, David and Xin, Xu. *The Beijing Olympiad. The Political Economy of a Sporting Mega-Event*. Routledge, Oxon 2007. sid. 58

OS i Atlanta 1996, de moderna spelens 100-årsjubileum, var första gången då alla medlemsnationer i Internationella olympiska kommittén deltog i de olympiska spelen.⁶¹

OS i Peking 2008 har blivit ett av det mest kontroversiella idrottsevenemanget sedan Berlin 1936, och kopplingar spelen emellan saknas inte. Åter igen hamnar OS i händerna på en diktator vilken tycks utnyttja spelen för att visa upp landets ”bästa sida” för omvärlden. I Tysklands handlade det om naziregimens antisemitiska terror. I Kina rör det sig om godtyckliga frihetsberövande, censur, tvångsförflyttningar och systematiskt förtryck av minoriteter som t.ex. i Tibet. Liksom i fallet Kina, fanns det i Tyskland förhoppningar om att de olympiska spelen skulle främja fred och demokrati. Två år efter att Tyskland blivit tilldelat OS genomförde Adolf Hitler sitt ”Machtübernahme”, varigenom Weimarrepubliken ersattes av den nazistiska enpartidiktaturen Tredje Riket.⁶² Men förhoppningsvis tar likheterna slut där. Optimister hänvisar till de olympiska spelen i Seoul 1988 och de positiva effekter spelen hade på Sydkoreas kulturella mångfald samt minoriteters åsikter och värderingar⁶³.

Det har varit mycket tal i medierna om att bojkotta OS i Peking, kända personer som skådespelaren Richard Gere har uppmärksammat ämnet. Men det finns inget land som officiellt hotat med en bojkott av OS, trots att situationen för mänskliga rättigheter har försämrats i landet även då regeringen lovade en förbättring. Situationen inom Kina tycks vara av mindre betydelse än förhållande i andra länder när personer och organisationer talar om bojkott. Krisen i Darfur används ofta som ett argument. Genom att hota om bojkott hoppas man få kinesiska regeringen att sätta press på regimen i Sudan och få ett slut på Kinas vapenhandel i landet. En bojkott är dock inte trolig, om än i mycket liten skala.

⁶¹ National Encyklopedin, *Olympiska spelen*; <http://www.ne.se> 2008-08-04

⁶² Sydsvenskan.se/opinion. Per T. Ohlsson, *Åter till Olympia*; <http://sydsvenskan.se/opinion/pertohlssonkronika/article355238/Ater-till-Olympia.html> 2008-08-12

⁶³ Close, Paul. Askew, David and Xin, Xu. *The Beijing Olympiad. The Political Economy of a Sporting Mega-Event*. Routledge, Oxon 2007. sid. 101

6 Slutsats/diskussion

I detta avslutande kapitel presenteras en sammanfattning av uppsatsen samt mina egna kommentarer och slutsatser jag dragit.

Det fanns enorma förhoppning om att de olympiska spelen skulle bidra till en förbättrad situation för de mänskliga rättigheterna i Kina. I dagens läge kan vi se att dessa förhoppningar inte har förverkligats. Det har skett, och sker fortfarande kränkningar som är direkt relaterade till arrangemanget i Peking. Staden rensas på så kallade ”störande element”, människor tvångsförflyttad och yttrandefriheten är fortfarande starkt begränsad. I Kina förekommer övergrepp på de mänskliga rättigheter som tillerkänns alla medborgare i de konventioner som skapats av FN. Är det då rimligt att tilldela OS ett land, en diktatur som åsidosätter viktiga krav i FN:s olika konventioner vars mål är att tillförsäkra medborgarnas grundläggande rättigheter? Den Internationella kommittén för de olympiska spelen menar att idrott och politik inte har med varandra att göra. Det är förståeligt att de vill hålla spelen fri från politisk inblandning, men det tycks inte vara möjligt. På grund av den otroliga media bevakning de Olympiska spelen får är det inte underligt att länder och personer utnyttjar situationen för att få sin röst hörd och sitt budskap framfört. OS kopplas då oundvikligen samman med politik oavsett om det inte var dess avsikt från början. Historien talar ett tydligt språk, OS har genom tiderna utnyttjats som en politisk arena och kommer mycket troligt att göra det i framtiden. Så bör då inte IOC se över sitt ansvar när det kommer till valet av värdland? För jag kan inte tänka mig att IOC och de Olympiska spelen vill stå för ett ökat förtryck av OS-världens befolkning.

Avsikten med denna uppsats var att undersöka huruvida OS har påverkat situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina. Jag valde att titta närmare på ett antal mänskliga rättigheter vilka jag ansåg hade en direkt koppling till spelen. Förbud mot godtyckligt frihetsberövande, yttrandefrihet samt mötesfrihet benäms alla under FN:s allmänna förklaring av de mänskliga rättigheter och vilka därmed bör respekteras av FN:s alla medlemsländer, d.v.s. även av Kina. Jag fann att det skedde kränkningar av samtliga rättigheter och att de olympiska spelen har bidragit till en försämring inom dessa områden. Den kinesiska regeringen har velat visa upp

en god bild av Kina inför spelen och valt att ”städa upp” Pekings gator. Detta innebar en större tillämpning av ”omskolning genom arbete” där personer fängslas utan rättegång, för brott så som missbruk eller för att ha kritiserat regeringen. I och med OS har allt fler människorättsaktivister höjt sina röster för att uppmärksamma den bristande respekten av mänskliga rättigheterna i landet. Fredliga möten och demonstrationer för att protestera mot bl.a. tvångsförflyttning har mötts av ett hårdare tag i från regeringen, i form av trakasserier, bortföranden och långa fängelsestraff. Även yttrandefriheten har begränsats i och med de olympiska spelen. Trots löften om att det skulle råda ”total frihet för media” under OS i Peking har tillgången varit begränsad. Många hemsidor var, och är blockerade, Amnesty Internationals hemsida var blockerat fram till för några veckor sedan. Information som anses vara känslig för regeringen censureras och antalet ”känsliga ämnen” har ökat åren inför OS. Flera journalister och internetanvändare sitter idag fängslade på grund av sin yrkesutövning. Jag vill mena att situationen för de mänskliga rättigheterna i Kina har försämrats inom vissa områden i och med de olympiska spelen.

Jag har även tittat närmare på den politiska aspekten av de olympiska spelen i en historisk kontext. Ända sedan spelen tog sin början i modern tid har de präglats av politiska konflikter. Spelen har utnyttjats som en spelplan för att vädra sina åsikter, av länder, terrorister och makthavare. När det kommer till de olympiska spelen ser det ut att vara svårt att skilja idrotten från politiken, trots IOC:s vilja. Är det inte tid för IOC att se över sitt ansvar för att leva upp till den Olympiska rörelsens mål;

”Målet för den Olympiska rörelsen är att bidra till byggandet av en fredlig och bättre värld genom utbildning av ungdom genom idrott utan diskriminering av någon och i den olympiska andan, vilket kräver ömsesidig förståelse med en anda av vänskap solidaritet och ärligt spel.”⁶⁴

⁶⁴ Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen*, Beijing 2008, sid. 13

Kina har på många sätt blivit ett mycket mer öppet samhälle än om man jämför för cirka 10 år sedan. Demonstrationerna inom landet har ökat och allt fler personer vågar göra sina röster hörda. Det finns dock ingen tolerans för de protester eller yttrande som upplevs hotfulla för regeringen, de slås ned brutalt. Det finns således en självcensur och en rädsla för de kinesiska medborgarna. Men förhoppningsvis kommer diskussionen om de mänskliga rättigheterna i Kina att fortsätta, även efter de olympiska spelen i Peking är slut och leda till en förbättrad situation för den kinesiska befolkningen.

Referenser

Litteratur

Bauhn, Per. *Mänskliga rättigheter och filosofi*. Liber AB, Malmö. 2006

Brownell, Susan. *Beijing's games, what the olympics mean to china*. Roman & Littlefield Publishers, INC. 2008.

Close, Paul. Askew, David and Xin, Xu. *The Beijing Olympiad. The Political Economy of a Sporting Mega-Event*. Routledge, Oxon 2007.

Gunner, Göran & Namli, Elena. *Allas värde och lika rätt*. Studentlitteratur, Lund, 2005

Haw, G. Stephen. *Historisk guide till Kina*. Historisk media, Falun 1999

Moore, Phoebe. *Pettiford, Lloyd. Foreign policies of the major powers: politics and diplomacy since World War II. Vol. III, China and Japan*. Serie; Tauris guide to international relations. London 2007

Sigurdson, Jon. *Kina och Indien – sagan om de två giganterna*. Utrikespolitiska Institutet. Elanders Gotab, Stockholm 2006

Tomas Glanell & Robert Strömberg, *Antikens Olympiska spel. Idrottens historia i det antika Grekland*. Stockholm, Strömbergs/Brunnhages 1991.

Övrigt referensmaterial

Aftonbladet, *Mänskliga rättigheterna har försämrats i Kina*;

<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article2991327.ab> 2008-08-12

Amnesty International, *China: The Olympics Countdown - Failing to keep human rights promises*. 2006

Amnesty International, OS i Peking 2008;

<http://www2.amnesty.se/beijing2008.nsf/start> 2008-07-31

BBC NEWS, *China's dilemma over Darfur*;

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7242725.stm> 2008-07-24

Dagens Nyheter, Special. Kina 2008; <http://www.dn.se/DNet/jsp/polopoly.jsp?d=3184>
2008-07-29

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Antagen den 10 december 1948 av FN:s generalförsamling

Human Rights Watch, World Report 2008, Events of 2007, China

International Olympic Committee;

http://www.olympic.org/uk/games/ancient/history_uk.asp 2008-04-24

Nationalencyklopedin, <http://www.ne.se> 2008-04-24

Official website of the Olympic Movement;

http://www.olympic.org/uk/organisation/missions/truce/truce_uk.asp 2008-08-04

OHCHR. Universal declaration of Human Rights;

<http://www.unhchr.ch/udhr/lang/swd.htm> 2008-07-09

Regeringskansliet. Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter;

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/pod/?action=pod_show&id=5&module_instanc e=6&top_id=10&nav_id=5 2008-05-05

Reuters, *IOC tells China to stop mixing politics and sport;*

<http://www.reuters.com/article/olympicsNews/idUSPEK29455220080625> 2008-07-24

SvD, *Rysk-Kinesisk gränsdragning klar;*

http://www.svd.se/nyheter/utrikes/artikel_1477329.svd 2008-07-22

Svenska FN-förbundet. Förenta Nationernas stadga och stadga för den internationella domstolen; http://www.un.dk/swedish/se_fn_pagt/se_pagt_frame.htm 2008-07-09

Sveriges olympiska kommitté;

<http://www.sok.se/olympiskhistoria/sommaros.4.18ea16851076df6362280009026.html>

2008-04-28

Sveriges olympiska kommitté, Sveriges olympiska akademi, *Den olympiska rörelsen,* Beijing 2008

Sveriges Radio, *Veto stoppar sanktioner mot Zimbabwe;*

<http://www.sr.se/ekot/artikel.asp?artikel=2189084> 2008-07-24

Svenska Dagbladet. *Censuren av nätet hävd. Gunilla Lindberg: Internet kommer att fungera som vid tidigare spel.* Sport 31, lördag 2 augusti 2008.

Svenska Dagbladet, Ola Wong, *"Inte ens min far visste att jag fängslades".* Utrikes 16. Söndag 13 april

Sydsvenskan.se/opinion. Per T. Ohlsson, *Åter till Olympia;*

<http://sydsvenskan.se/opinion/pertohlssonkronika/article355238/Ater-till-Olympia.html>

2008-08-12

The Official Website of the Beijing 2008 Olympic Games; <http://en.beijing2008.cn/> 2008-04-25

UNCHR, Status by country;

<http://www.unhcr.ch/tbs/doc.nsf/newhvsstatusbycountry?OpenView&Start=1&Count=250&Expand=36#36> 2008-07-24

Utrikesdepartementet, rapport, *Mänskliga rättigheter i Kina 200*;

http://www.manskligarattigheter.gov.se/extra/document/?action_show_document.558.=1&insrance=1 2008-07-15